

instrumentum
Groupe de travail européen sur l'artisanat
et les productions manufacturées dans l'Antiquité

COLLOQUIA ANATOLICA ET AEGAEA ANTIQVA II

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

**ΠΗΛΙΝΑ ΕΙΔΩΛΙΑ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΡΩΜΑΙΚΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΣΗ, ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ**

2-6 Ιουνίου 2007 / Σμύρνη, Τουρκία

Πρώτη πρόσκληση συμμετοχής

Αγαπητοί συνάδελφοι, αγαπητοί φίλοι του Δίφιλου,

Έχουμε την ευχαρίστηση να σας ανακοινώσουμε τη σύγκλιση ενός διεθνούς συνεδρίου με τίτλο *Πήλινα ειδώλια στην ελληνική και ρωμαϊκή ανατολική Μεσόγειο (7ος αι. π.Χ. - 4ος αι. μ.Χ.)*, από τις 2 ως στις 6 Ιουνίου 2007, στο Πανεπιστήμιο Dokuz Eylül της Σμύρνης (DEU). Καλούμε θερμά τους συνάδελφους και τους υποψήφιους διδάκτορες των διαφόρων ειδικοτήτων που το θέμα αυτό αγγίζει να μας υποβάλλουν τη συμμετοχή τους. Η εκδήλωση αυτή, που θα φέρει ερευνητές διαφόρων προελεύσεων (Τουρκία, Ευρώπη, Μεσόγειος, Βόρεια Αμερική) να συζητήσουν μια σειρά προβλήματα που αφορούν την κοροπλαστική, θα πρέπει να αποτελέσει και μια θαυμάσια ευκαιρία για να τελειοποιήσουμε τη γνώση μας σχετικά με τη χειροτεχνική αυτή παραγωγή και τα προϊόντα της. Η φιλοδοξία της είναι επίσης να ενθαρρύνει το διάλογο ανάμεσα σε τούρκους και ευρωπαίους ερευνητές πάνω σε θέματα κλασικής αρχαιολογίας.

Πρόκειται λοιπόν να καταστήσουμε γενικότερα το σημερινό επίπεδο γνώσεων για τις αρχαίες τερακόττες, από τον 7ο αι. π.Χ. ως τον 4ο αι. μ.Χ., σε περιοχές όπως η Τουρκία, η Ελλάδα, η Κύπρος, η Αίγυπτος, η Συρία, το Ισραήλ, ο Λίβανος, η Ιορδανία και η υπόλοιπη Εγγύς Ανατολή καθώς και οι παρειαί χώρες. Το κέντρο βαρύτητας θα είναι πάντως η Μικρά Ασία.

Πράγματι λοιπόν, μας φαίνεται ότι οι ποσότητες ειδωλίων που συλλέγονται σε πολυάριθμες θέσεις καθώς και οι εργασίες που πραγματοποιούνται σε πολλές συλλογές της εν λόγω γεωγραφικής ζώνης επιτρέπουν στο εξής τη διεύρυνση της βάσης τεκμηρίωσης των εργασιών που πρόσφατα έφεραν πρόοδο στην έρευνα της κοροπλαστικής, κυρίως στη Δυτική Ευρώπη. Έτσι, το συνέδριο προτείνει να εξεταστούν, υπό το φως ευρημάτων ή συλλογών της Ανατολικής Μεσογείου και της Μικράς Ασίας, μια σειρά από ζητήματα τα οποία θα μπορούσαμε να συνοψίσουμε σε τέσσερα κυρίως θέματα, που συνδέονται άλλωστε ανά δύο και σε ευνόητες υποδιαιρέσεις: παραγωγή και διάδοση, εικονογραφία και λειτουργία. Οι ακόλουθες υποδείξεις δεν είναι σε καμία περίπτωση περιοριστικές:

– **παραγωγή:** προσβλέπονται παρουσιάσεις και χαρακτηρισμοί εργαστηρίων (μικρών κεραμικών μονάδων ή μεγαλύτερων "βιοτεχνιών" εξειδικευμένων στην κοροπλαστική) με τις εγκαταστάσεις τους και με τα εργαλεία παραγωγής (μήτρες).

Αν και η εκμαγείωση, που γενικεύεται στην Ελλάδα από τον 7ο αι π.Χ., είναι γενικά ικανοποιητικά γνωστή, καθώς και οι διαδικασίες που απορρέουν, όπως η δευτερογενής εκμαγείωση, θα προσπαθήσουμε να δείξουμε τους ιδιαίτερους ή πρωτότυπους τρόπους, όπως για παράδειγμα αυτόν της "εκμαγειωμένης υπογραφής". Εξίσου, ευνοούνται οι παρουσιάσεις άλλων τεχνικών κατασκευής (χειροποίητα, τροχήλατα, μικτές τεχνικές), παλιότερες ή που επιβιώνουν παράλληλα με την εκμαγείωση.

– **διάδοση:** στα πλαίσια της εν λόγω γεωγραφικής περιοχής, θα μπορέσουμε να μελετήσουμε τους τρόπους της διάδοσης: διακίνηση των αντικειμένων, ειδωλίων και μητρών (εμπόριο, μετακινήσεις χειροτεχνών): η δευτερογενής παραγωγή και οι μεταμορφώσεις της, δια μέσου της δευτερογενούς εκμαγείωσης: απλή μίμηση με πλάσιμο πρωτότυπων που αναπαράγουν υπάρχουσες δημιουργίες. Θα μπορούσαμε έτσι να επιχειρήσουμε να αποκαταστήσουμε "σειρές" με αρκετές θέσεις παραγωγής, και να παρακολουθήσουμε τη σύσταση ιδιωμάτων με κοινές φόρμες - όπως η λεγόμενη "ροδο-ιωνική" κοινή στην αρχαϊκή εποχή και το στυλ της Τανάγρας κυρίως στην ελληνιστική εποχή - θέτοντας πάντοτε το ερώτημα σχετικά με τους λόγους και τη σημασία της τόσο ευρείας και της τόσο γρήγορης αποδοχής τους. Αντίθετα, η διατήρηση ιδιαίτερων μορφών και στυλ απαιτεί επίσης εξήγηση.

– **εικονογραφία:** αν όμως ένα μεγάλο μέρος του τεράστιου κοροπλαστικού ρεπερτόριου προσεγγίζεται και ερμηνεύεται σχετικά εύκολα, πολλά από τα δεδομένα του θέτουν προβλήματα. Πρόκειται για την περίπτωση των σπάνιων αντικειμένων, των πρωτότυπων δημιουργιών με περιορισμένη διάδοση, που διαφεύγουν της ερμηνείας: πρόκειται ακόμη για ολόκληρες κατηγορίες αντικειμένων των οποίων η ερμηνεία αποτελεί αντικείμενο συζητήσεων, όπως οι προτομές ή πολυάριθμα ειδώλια γυναικείων μορφών: θνητές ή θεότητες; Αλλιώς, η σημασία τους είναι μονόπλευρη ή αλλάζει ανάλογα με τον τόπο και τις εποχές; Κείμενα και άλλες παραστάσεις, μερικές φορές πιο εύλωτες (αγγεία, μεγάλη πλαστική, σφραγιδογλυφία) θα προσφέρουν ενδεχομένως πολύτιμη συνεισφορά για ανακοινώσεις που πραγματεύονται τέτοιου είδους θέματα.

– **χρήση:** από την αφθονία των ευρημάτων σε ορισμένες καλά μελετημένες θέσεις, πιστεύουμε ότι γνωρίζουμε ικανοποιητικά τις αναθηματικές ή ταφικές λειτουργίες των ειδωλίων. Μένει όμως πολύ συχνά να οριστεί η γεωγραφική και χρονολογική έκταση των πρακτικών αυτών, να ταυτιστούν οι παραλήπτες (θεότητες, φύλλο και ηλικία των νεκρών), να γίνουν κατανοητές οι ακριβείς προθέσεις και σημασίες. Όσο για τα ευρήματα από σπίτια, η ερμηνεία τους – σκηνές καθημερινής ζωής ή απλή διακόσμηση, αντικείμενα οικιακής λατρείας, παιχνίδια, "μαγικά" ή αποτροπαϊκά αντικείμενα; – παραμένει συχνά προβληματική. Με άλλα λόγια, αυτό δείχνει πόση είναι η προσδοκία για ανακοινώσεις συγκεκριμένων αρχαιολογικών συνόλων που θα αποφέρουν ερμηνευτικά δεδομένα.

Σχετικά με αυτά τα θέματα και ζητήματα, εννοείται ότι όλες οι προσεγγίσεις και μέθοδοι που μπορούν να φέρουν πρόοδο στις γνώσεις μας είναι ευπρόσδεκτες: αρχαιολογία, αρχαιομετρία, ιστορία της τέχνης, εικονολογία και κριτική κειμένων, πολιτισμική ανθρωπολογία...

Τα Αγγλικά θα είναι ή κύρια γλώσσα του συνεδρίου: αλλά θα δεχτούμε επίσης ανακοινώσεις στα Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά, Ελληνικά και Τουρκικά. Για να υποβάλετε την πρόταση συμμετοχής σας, θα πρέπει να συμπληρώσετε το δελτίο (βλ. παρακάτω), να συνάψετε μια περίληψη 300 λέξεων το πολύ, και να το στείλετε μέχρι την 1η Ιουλίου 2006 το αργότερο στην ηλεκτρονική διεύθυνση <terraccottas@deu.edu.tr> όπως και στον καθένα από τους διοργανωτές (με μαιλ ή φαξ).

Μια πρώτη εκδοχή του προγράμματος του συνεδρίου με τις επιλεγμένες προτάσεις και τις περιλήψεις θα δημοσιευτεί στο δελτίο *Instrumentum* 24 (Δεκέμβριος 2006). Οι περιλήψεις αυτές θα είναι επίσης δημοσιευμένες στην ηλεκτρονικό τόπο του συνεδρίου <web.deu.edu.tr/terraccottas/>

Τα έξοδα εγγραφής ανέρχονται σε 50 € (25 € για τους φοιτητές όπως και για τους συναδέλφους της Ανατολικής Ευρώπης, των παρευξείνιων χωρών και της Μέσης Ανατολής): περιλαμβάνουν συμμετοχή στα γεύματα που θα πραγματοποιούνται στην καφετέρια του Πανεπιστημίου, στα αναψυκτικά κατά τα διαλείμματα και στον τόμο των περιλήψεων. Αντίθετα τα έξοδα ταξιδιού και στέγασης, οι εκδρομές και ο

τόμος των πρακτικών (προβλεπόμενη δημοσίευση για το 2008) θα επιβαρύνουν τους συμμετέχοντες. Θα πραγματοποιήσουμε κρατήσεις δωματίων σε ξενοδοχεία από τη στιγμή που θα γνωρίζουμε τον ακριβή αριθμό των συμμετεχόντων. Στα πλαίσια του συνεδρίου, εκδρομές θα οργανωθούν στις 5 και 6 Ιουνίου (το πρόγραμμα είναι υπό διαμόρφωση, καθώς τα περίχωρα της Σμύρνης προσφέρουν πάρα πολλές δυνατότητες: μουσεία και χώρους της Σμύρνης, της Εφέσου, της Περγάμου, της Κύμης, της Μύρινας). Παράλληλα με το Συνέδριο, μια έκθεση με τον τίτλο *Πήλινα ειδώλια της ελληνικής και ρωμαϊκής Ασίας: συλλογές και ανασκαφές της Τουρκίας*, θα οργανωθεί στο Πανεπιστήμιο Dokuz Eylül.

Ελπίζουμε σε μια ευρεία συμμετοχή στο συνέδριο αυτό και καλούμε όλους του συναδέλφους που εργάζονται στον τομέα αυτό, από όλες τις χώρες, να προτείνουν τις ανακοινώσεις τους. Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων και σας καλούμε για την ευρύτερη δυνατή διάδοση και κυκλοφορία που θα εξασφαλίσετε στην πρόσκληση αυτή, μέσα στο ερευνητικό και επιστημονικό περιβάλλον σας.

Με την ελπίδα ότι θα συναντηθούμε στο Πανεπιστήμιο Dokuz Eylül και στη Σμύρνη, σας απευθύνουμε τους πιο εγκάρδιους χαιρετισμούς μας.

Yard. Doc. Dr. Ergün LAFLI, M.A.
Dokuz Eylül Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
Arkeoloji Bölümü
Oda No: A 461/1
Tinaztepe/Kaynaklar Yerleskesi, Buca
TR-35160 İZMİR, TÜRKİYE.
Fax : +90.232.453 41 88.
Mail : <elafli@yahoo.ca>

Prof. Arthur MULLER
Université Charles-de-Gaulle – Lille 3
HALMA-IPEL – UMR 8164 (CNRS, Lille 3, MCC)
Histoire, Archéologie, Littérature des Mondes Anciens
BP 60149
F-59653 VILLENEUVE D'ASCQ CEDEX, FRANCE.
Fax : +33.3.204 163 65.
Mail : <arthur.muller@univ-lille3.fr>

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

- Υπευθυνος : Dr. Ergün LAFLI (DEU, Izmir).
- Συνδιοργανωτής : Prof. Arthur MULLER (Université de Lille 3)
- Επιστημονική Επιτροπή [καθ' οδόν σύστασης] : Dr. Ergün LAFLI, Prof. Arthur MULLER, Dr. Michel FEUGÈRE (CNRS, Lattes)

ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

- Dokuz Eylül Πανεπιστημίο Σμύρνης
- Halma-Ipel – UMR 8164 (CNRS, Lille 3, MCC): Ιστορία, Αρχαιολογία, Λογοτεχνία στην Αρχαιότητα · ερευνητικό κέντρο του Πανεπιστημίου της Lille Γαλλία
- Instrumentum. Ευρωπαϊκή ομάδα για τη χειροτεχνία και τις βιοτεχνικές παραγωγές στην αρχαιότητα, Montagnac Γαλλία ;
- ÉfA : Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή Αθήνας

ΠΗΛΙΝΑ ΕΙΔΩΛΙΑ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΡΩΜΑΙΚΗ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΣΗ, ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ

2-6 Ιουνίου 2007 / Σμύρνη, Τουρκία

Δελτίο Συμμετοχής

Δελτίο προς συμπλήρωση και αποστολή, συνοδευόμενο από μια περίληψη (300 περίπου λέξεων) προτεινόμενης ανακοίνωσης, ως την 1η Ιουλίου 2006

- στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις (μειλ): terracottas@deu.edu.tr, elafli@yahoo.ca, arthur.muller@univ-lille3.fr
- στον αριθμό τηλεμοιοτυπίας (φας): -90.232.453 41 88.

Συμμετοχή

- με ανακοίνωση
- χωρίς ανακοίνωση

Επώνυμο

Όνομα

Ακαδημαϊκός τίτλος

Φοιτητής

Μεταπτυχιακός

Διδακτορικός

Επιστημονικό ίδρυμα - Πανεπιστήμιο

Επαγγελματική διεύθυνση

Τηλέφωνο

Τηλεμοιοτυπία (φας)

Ηλεκτρονική διεύθυνση (μειλ)

Τίτλος ανακοίνωσης

Συνοπογράφοι

Περίληψη